

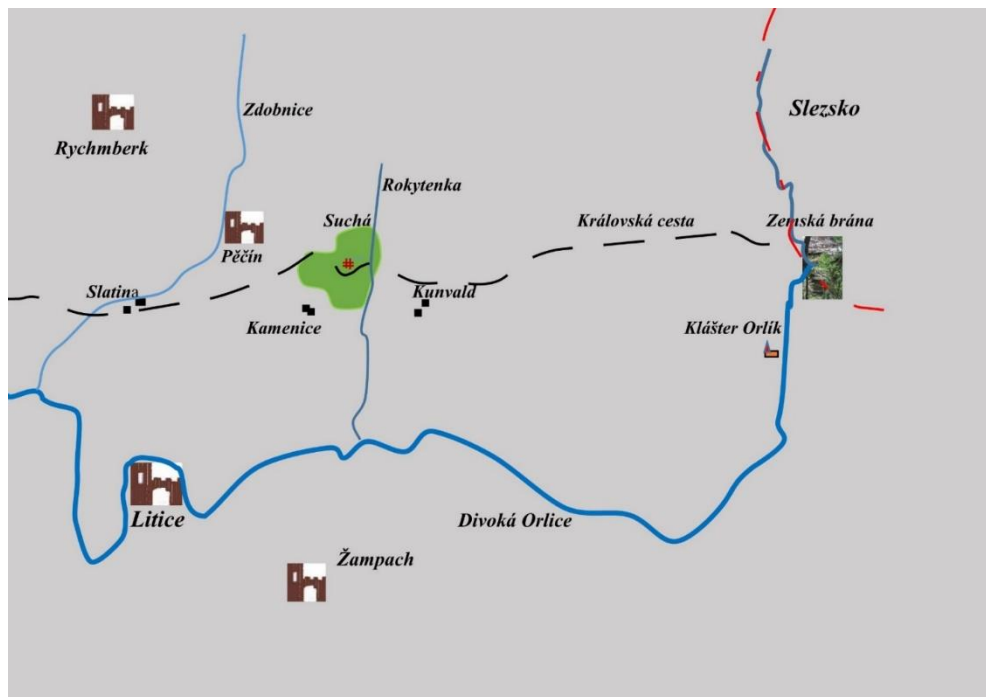

JAROSLAV JAKUBEC

RYTÍŘ
Z PĚČÍNA

RYTÍŘ Z PĚČÍNA

Jaroslav Jakubec

Hrad Pěčín

1. HRAD PĚČÍN

Letošní zima je tuhá, mrzne už od svatého Martina. Po Vánocích jsou cesty zasypané sněhem až do výšky koňského břicha. Ve vsi vlci rozsápali ovci přímo v dřevěném přístavku u hospodářství. Lidé po setmění nevycházejí z domu, okenice na noc pevně zavírají a zvířata zahánějí do pevných obytných částí stavení. Na cestě od Rokytnice našli zardoušeného a zle potřhaného pacholka pana rychtáře Zbyňka. Asi se večer vracel od své milé.

Na opevněném hradě Pěčín starosti s vlky nemají. Hradu se vyhýbají nejen vlci, ale i lidé z vesnice. Pán hradu z rodu Drnholců je dobrý pán. Poddaní ale jednají se svou vrchností raději jen, když musí. Jinak je to mezi dětmi. Na zamrzlé řece Zdobnici dovádějí všechny, i když vesnické děti se drží stranou od hradních. Všechny ale vesele dovádějí a občas se setkají na klouzačkách na řece nebo při sjíždění z prudké stráně nedaleko hradu. Dvanáctiletý mladý pán Bedřich se rád sklouzne na dokonale vyblýskané klouzačce vesnických kluků, ti pak sjíždějí na svých prkýnkách nebo ovčí kůži z kopce pod hradem, který také končí ve Zdobnici.

Bedřich je urostlý chlapec a ve vsi nenajdete většího a pěknějšího kluka jeho věku. Však také po něm pokukují všechna děvčata. Bedřich si toho je vědom. Chodí hrdě vzpřímený a často si prohrábne své dlouhé vlnité blondaté vlasy. Vesniční kluci jsou

většinou tmavovlasí a je jim úplně fuk, jestli jsou shrbení nebo mají vlasy rozčepýřené jako vrabčí hnízdo. Na klouzačce nedaleko hradu to nejlip frčí stejně tomu, kdo se umí nejlip přikrčit. Vesničtí kluci si uklouzali dlouhý pás ledu stranou, tak aby na něj nebylo z hradu vidět. Na Bedřicha sice všichni žárlí, ale na klouzačce mu raději vždycky uhnou z cesty.

Po pěšině od hradu se vydal mladší mladý pán Jindřich. Před sebou držel malé sánky, aby z prudké stráně neujely. Asi v polovině kopce na ně nasedl a sjel přímo na zamrzlou Zdobnici. Mezi vesnickými dětmi nevzbudil větší pozornost. Sánky mu sice všichni záviděli, jim ale stačila zahnutá prkýnka od sudů nebo ovčí kůže. Hlavně, že bylo na čem se svést a nepřijít domů s prošoupanými kalhotami. Stejně se spouštěli většinou z delšího kopce než Jindřich. Rozruch mezi dětmi způsobil až Bedřich. Ten sjel na svých sáňkách po nejprudším kopci přímo od hradní zdi. V nejvyšší rychlosti překonal Zdobnici a zastavil na protějším břehu. Strážný, který s halapartnou střežil přechod přes řeku, uskočil na poslední chvíli. Děvčata vypískla leknutím a obdivem nad Bedřichovou odvahou. Ten si vychutnával svůj triumf a nabídl Aničce, nejhezčí dívce z vesnice, že ji svezze. Ta se začervenala a odmítla nabídku. Nehodilo se přece, aby si sedla za mladého pána, a navíc se opravdu bála sjíždět tak velkou rychlostí. Bedřich ji ubezpečil, že budou sjíždět jen z poloviny kopce a že viděl, jak je odvážná při jízdě na svém prkénku. Anička souhlasila a svezla se s Bedřichem asi ze čtvrtiny kopce. Jízda se jí líbila, a tak sjeli ještě čtyřikrát, naposledy asi ze tří čtvrtin stráně. Zadýchaná Anička celá rudá studem odběhla za hloučkem dětí a na mladého hradního pána se ani neohlédla.

Ostatní děvčata si dodala odvahy a chtěla se také svést. Vytvořila frontu škemrajících žebraček. Bedřichovi to lichotilo, všechny prosby ale odmítl. On přece není vesnický kluk, který by měl plnit přání obyčejných holek.

Strážný uklouzal klouzačku pro mladé pány. Dvakrát si při pádu řádně narazil zadek. Za pomoci halapartny se mu podařilo vždycky vstát. Dílo se mu podařilo a sám se také sklouzl. Halapartna mu sloužila jako kormidlo. Mladí páni se bavili jen chvíli. Vesničtí kluci měli delší a nablýskanější klouzačku. Nebylo to poprvé, kdy na ní nechali sklouznout i mladé pány. Bedřich se předváděl. Používal nejdelší rozběh a jel ve stoje i na bobku, nebo na jedné noze. Děvčata tleskala nadšením a kluci byli vzteky bez sebe. Bylo jasné, že musí dojít k roztržce. Bedřich se schválně rozjel proti Honzovi, nejsilnějšímu klukovi z vesnice a ten nestačil uhnout a spadl na zadek doprovázen smíchem děvčat. Ještě dvakrát se tito dva soci rozjeli proti sobě, ale Honza vždycky stačil uhnout. Jednou se Bedřich schválně rozjel tak, aby Honza musel spadnout. Ten neuhnul a oba se váleli na ledu.

„Co si to dovoluješ, ty parchante umouněná, srazil jsi mě na zem,“ křičel Bedřich.

„Ty jsi do mě narazil schválně, neměl jsem kam uhnout,“ bránil se Honza.

Došlo k pořádné rvačce. Bedřich byl větší a od dětství se cvičil v boji s nepřítelem, Honza byl menší, ale silnější a zkušený rváč. Dětský křik přivolal strážného. Ten ratištěm halapartny přetáhl

bojujícího Honzu a děti se daly na útěk do vesnice pod hrozbou ostří halapartny, kterou strážný mával kolem sebe.

„Ty ubožáku. Neumíš se prát ani jako holky z vesnice, kdyby ti nepomohl ten váš biřic, rozbil bych ti hubu,“ křikl ještě na Bedřicha Honza.

„Tohle ti přijde draho, budeš litovat! A celá vaše famílie,“ volal Bedřich.

„Otec se nesmí dozvědět nic o tom, co se tady stalo,“ nařídil Bedřich strážnému i svému mladšímu bratrovi.

Biřic slovo dodržel. Věděl dobře, že všechno zavini mladý pán. Jindřich se snažil dodržet slovo, ale vydržel o tom nemluvit jen do večera. Pak se neudržel a stěžoval si matce, že se s bratrem popral obyčejný kluk z vesnice.

„Co se stalo včera na řece pod hradem?“ uhodil hradní pán druhý den na svého prvorozeného.

„Nic, sjížděli jsme z kopce na sáňkách a pak se klouzali na zamrzlé řece.“

„Nelži! Porval ses s vesnickým klukem jako nějaký pobuda. Uvědom si, že jsi syn pána hradu a jsi urozeného původu. K tomu, co jsi provedl, se nikdy nesmíš snížit.“

„Byla to jen obyčejná strkanice. Stejně jsem byl silnější a toho opovázlivce přemohl.“

„Když se za tebe postavil náš biřic. Jsi zbabělec a udělal jsi ostudu celému našemu rodu.“

„Ale Tomkovi musíš pořádně potrestat. Jejich parchant si troufl na tvého syna.“

„Nic nemusím. Nebudu se zabývat dětskou rvačkou. Nebudu nikoho trestat za hloupost svého syna. Ty jsi udělal největší chybu, že jsi vyhrožoval trestem klukově rodině. Nebudu trestat nikoho z vesnice. To nemůžu nikdy udělat. Nemůžu přiznat, že můj syn je bačkora a musí za něj zasahovat jeho tatíček. Vyzpovídáš se našemu kaplanovi, poklekneš před svojí matkou a odprosíš ji za to, že jsi udělal ostudu celé naší rodině. Dětem z vesnice se budeš zdaleka vyhýbat. A teď zmiz, nemůžu se na tebe dívat.“

Bedřich cítil hrozné ponížení. Vlastní otec se ho nezastal. Trestá ho jako obyčejného spratka. On je přece synem pána hradu a jednou bude vládnout celému panství. Otec je slaboch. Měl řádně ztrestat tu Tomkovic famílii za to, že nevychovali svého syna k úctě k členům rodu Drnholců. Pokání od kaplana odtrpěl, když klečel před oltářem v kapli a modlil se třikrát Zdravas. Jeho myšlenky nebyly ale myšlenkami kajícíníka. „Jednou toho Honzu zabiju,“ se mu stále honilo hlavou. Největší ponížení cítil, když klečel před matkou a přiznával, že udělal chybu. Navíc ho posměšně sledoval mladší bratr. Žádnou chybu jsem neudělal. Jako syn pána hradu mám právo na ochranu. Ten biřic měl toho Honzu pořádně zmlátit, aby si pamatoval, kdo je tady pánem. Otec je slaboch. Já budu vládnout pevnější rukou.

Večer nemohl usnout, stále se převaloval a myslel na svoje ponížení. Přemýšlel, jak změni poměry na rodném hradu. „Budu silným vládcem. Už teď na sobě vidím, že jsem lepší než ostatní kluci, i těmi vlasy se od nich tolik liším. Nikdo tady nemá takovou blondatou hřívu, kdo ví, po kom ji mám. Určitě ne po otci.

I povahu mám úplně jinou, se sedláky se nebudu bavit, budu rytířem a všichni se mě budou bát. I ten hrad je postavený na špatném místě, na prudké stráni nad řekou, postavím ho větší a pevnější na kopci v Suché,“ byl slib, který dal sám sobě před usnutím.

Podmínku, že se nebude stýkat s vesnickými dětmi, splnil snadno. Děti se vyhýbaly hradu zdaleka. Celou zimu si hrály za dvěma zátočinami po proudu Zdobnice. Bedřichovi chyběl obdiv děvčat, tak si pohrával se svými nakadeřenými vlasy a nakrucoval se před svou mladší sestrou. Bratra si nevšímal, to je stejný měkkota, jako otec.

Na jaře se děti vyhýbaly hradu víc než minulé roky. Bedřich odpustil svému bratrovi, že na něj prozradil rvačku s Honzou, a byl rád, že se má před kým předvádět. Jindřich měl bratra rád a měl i svoje záliby. Byl samotář a často pobýval v blízkém lese Suchá. Tam pozoroval srnky u krmelce i pstruhy, kteří se proháněli v Rokytence. Jednou odpoledne bratři zavítali na vrchol zvaný Na Hradě.

„Tady měl stát náš hrad. Na širokém plochem vrcholu kopce bychom měli dost místa na velký palác a nemuseli bychom se tísnit na prudké šikmé stráni nad řekou,“ básnil Bedřich. „Rozhlídni se kolem. Je vidět široko daleko. Z dálky bychom uviděli nepřítelé. A kdyby se na nás přece jen někdo odvážil, musel by se hrabat do prudkého kopce. Tady bychom ho přivítali na vysokých hradbách a sráželi dolů jako shnilé hrušky. Já tady pevný hrad jednou postavím.“

„Ale hrad tady přece stával,“ ozval se mladší Jindřich. „Musím si o tom popovídat s kaplanem.“

„Pojď, půjdeme dolů k Rokytence. Prý tam hnízdí černý čáp.“

To byla pro Jindřicha ta největší pobídka. Hnal se z kopce, div se nepřerazil. U řeky potichu procházel po břehu a v korunách stromů hledal čapí hnízdo.

„Nekoukej po stromech a pojď mi pomoci. Nachytáme si pár pstruhů,“ ozval se Bedřich. Jindřichovi se do studené vody moc nechtělo. Neochotně ale poslechl staršího bratra a pořád se ohlížel po okolních stromech. Chtěl zahlídnout černého čápa.

„Co děláte v řece, parchanti zatracení? Nevíte, že je zakázaný tady lovit?“ Osočil se na ně kunvaldský obecní sluha Martin.

„Co si to dovoluješ, knechte? Víš, na koho tady hulákáš? Jsme synové pána hradu Pěčín.“

„To by mohl říct každý. Já vás neznám.“

„Tak se pořádně podívej. Vypadá takhle nějaký kluk z vesnice? Prohlídni si naše škorně, které jsme odložili na břehu.“

Martin znejistěl. Oba kluci byli pěkně ustrojení. Suknice po kolena měla zdobený okraj, košile a haleny byly vyšívány a škorně na břehu byly z kůže. To by žádný vesnický kluk neměl a navíc, vesničtí kluci všude běhají bosi. A ten větší má dlouhé plavé vlasy. I Martin slyšel o parádivém starším synovi pána na hradě Pěčín. Znejistěl a po chvíli si uvědomil svoji chybu.

„Mladí pánové. Omlouvám se, že jsem na vás křičel. Neznal jsem vás. Jsem hlídač řeky Rokytenky. Já mám za povinnost hlídat, aby královské pstruhy nikdo nelovil.“

Bedřich měl po náladě. Odbyl mladšího bratra, který se dožadoval, aby požádal hlídače, aby jim ukázal hnízdiště černých čápů, a zamyšleně se loudal domů. „Co si to ten smradlavý

vesničan dovoluje? O žádném hlídači Rokytenky jsem nikdy neslyšel. Neměl ani žádnou uniformu nebo zbraň, jen pořádnou sukovici,“ honilo se Bedřichovi hlavou. Cítil se uražen. „Ten knecht si na mě, syna pána hradu, dovolil hulákat jako na nějakého otrhance.“ Musí si to vyjasnit se svým otcem.

„Otče, jsme páni hradu a nositelé hrdého jména Drnholců?“ ptal se doma večer otce.

„Samozřejmě, proč se tak hloupě ptáš?“

„A mají se k nám obyčejní poddaní chovat s patřičnou úctou?“

„Někteří se k nám snad nechovají s patřičnou úctou? Nesmíš ale vyvolávat rvačky s jejich dětmi.“

„A může na nás hulákat poddaný z jiné vesnice?“

„Jistěže nemůže. Křičel snad na tebe nějaký poddaný?“

„Nějaký obecní sluha z Kunvaldu na nás řval u Rokytenky.“

„Co jste tam dělali? Rokytenka neleží na našem území.“

„Chtěli jsme si tam nachytat pár ryb. To si syn pána pečínského hradu nemůže dovolit ani tohle?“

„A chytil jsi nějaké? Určitě to ani neumíš.“

„Na tom přece nezáleží. Poddaný si dovolil na nás hulákat. A jak je to s těmi pstruhy, my si tam nemůžeme nachytat, kolik chceme?“

„Pstruhy si oblíbil náš panovník. Jsou to prostě královští pstruzi. My je ale nepotřebujeme. Poddaní nám naloví dost ryb z naší Zdobnice. Rokytence se s bratrem raději vyhýbejte.“

„Můj otec je měkkota. Pořád se ohlíží na nějaká pravidla a mě kvůli tomu omezuje. To jeho bratranec Vilém na Rychmberku je jiný. To je opravdový rytíř. Ani ti jeho kluci si nás neváží. Všiml jsem si, že se

po straně pošklebují, když tam jsme na návštěvě. Ta jejich Johanka je ale pěkná holka. Naši rodiče nejsou bratři, jsou jenom bratrance. Johanu bych si mohl vzít někdy za ženu," uvažoval Bedřich.

Jindřich běžel za hradním kaplanem a ten mu vyprávěl tuto pověst o kopci zvaném Hrad:

„Hrad v Suché patřil sličné sirotě po chudém rytíři Kunovi. Kuno zahynul při loupežném výpadu na mimojdoucí kupce z Rychnova. Dcera jeho, zakládající si na své kráse, zamilovala se v Praze do královského panoše, který ji však pro její chudobu odmítl. Aby získala majetku, štvala Kuna pacholky ze svého hradu šmahem na všechny pocestné, hlavně kupce, kteří se stezkou lesem Suchá ubírali, a naloupené cenné předměty ukládala na hradě do kovaných truhel.

Loupeže na Suché trvaly tak dlouho, dokud prý císař na žaloby z okolí hrad na Suché nedal rozbořiti. Kuna při tom uhořela.

Na postrach vozkům, kteří při jízdě špatnou cestou po Suché hověli bohapustému proklínání, zaklela vyšší moc pannu z hradu, aby po smrti bloudila po Suché a obtěžovala vozky tak dlouho, až duši její některý z nich nevšední trpělivostí a kladným slovem z toho trápení vysvobodí. Dlouho trvalo, než ustrašení vozkové, jímž neviditelná bytost v noci koně zadržovala, klíti přestali. Pak zjevovala se jim panna v sličné podobě, v bílém šatě a s vlajícími zlatými vlasy. Leč osvoboditel nepřicházel.

Jistý poctivý jinoch byl nucen vypřáhnouti a nechati povoz přes noc na Suché. Když za jitra znovu zapřahal, zjevila se mu krásná panna, zadržela mu opět koně, usmívajíc se. Poděšený

mládenec sotva ze sebe vypravil pobídku koní. Panna podruhé koně zadržela, smutně na mládence pohlížejíc. Dobrý hoch koně polaskal a znovu po dobrém pobízel. Leč panna koně pevně držela a usedavě lkala, až se koně vzpínali. Mladý zbožný vozka se pokřižoval a řka: „Odpusť ti Bůh, duše zbloudilá,“ potřetí klidně koně pobídnul. Hned na to v blízkém zbořeníšti jako když zahřmí, panna zmizela a na jejím místě bílá holubice vzlétala k oblakům.“

„Je to jenom pověst. Nikde není doloženo, že by tam nějaký hrad stával. Snad tam někdy dávno bylo pohanské hradiště.“

„Co to je hradiště? A co znamená to, že bylo pohanské?“

„Hradiště si budovali naši předkové na místech, kde se mohli chránit před nepřítelem. Bylo to většinou pár obytných stavení a val z navršené hlíny a dřevěných palisád.“

„Co to je palisáda?“

„To byly silné nahoře zašpičatělé kůly.“

„To místo si ti předkové vybrali dobře. Je tam vidět daleko do kraje a nepřítel by se musel drápat do prudkého kopce. Proč tam nestojí náš hrad?“

„Některé hrady nechal panovník budovat pro ochranu svého území a ty opravdu bývají na kopcích. Náš hrad nechal zbudovat pro ochranu důležité kupecké stezky při přechodu přes řeku Zdobnici. Proto stojí vaše sídlo, mladý pane, právě tam, kde stojí.“

„Pod kopcem v lese Suchá vede také obchodní stezka. Třeba tam někdy hrad opravdu byl. A co znamená to, že to hradiště bylo pohanské?“

„My všichni vyznáváme jediného boha a modlíme se k němu, k Panně Marii a Ježíši Kristu. Dávni lidé uznávali několik bohů, my takové lidi nazýváme pohany.“

„To musela být legrace, několik bohů.“

„Už je čas jít na večeři. Nezapomeňte se, mladý pane, před spaním řádně pomodlit.“

Jindřich nemohl usnout. V noci se mu zjevovala krásná dívka, kterou zachránil před zlým duchem lesa a s kterou pak jezdil ve zlatém kočáře kolem kopce v Suché. S bratrem na tom kopci postavili krásný hrad, ve kterém žil se svou krásnou nevěstou a kde měl i svůj stříbrný holubník, z kterého vypouštěl do přírody bílé holubice, které se mu vracely.

2. DĚNÍ V OKOLÍ HRADU

Jižně od lesa Suchá je malá vesnice Kamenice pojmenovaná podle říčky, spíš potoku, který obcí protéká. Vesnice je menší, než blízký Kunvald i než Pěčín. Žije tam sedlák Dovol se svou rodinou. Má dceru Bětušku a mladšího syna Jíru. Bětuška je krásná holka a nemá o nápadníky nouzi. Líbí se jí Marek, kovářský pomocník u kováře Železa v Kunvaldu. Marek je silák a nikoho se nebojí.

Bětuška při návratu domů chodila jako mátoha a večer nemohla usnout. Ráno si ji vzala stranou její babička.

„Co se s tebou, holka, děje? Jindy jsi samý smích a dneska se mračíš jako kakabus. Určitě v tom je nějaký kluk. Že by Franta Vohnout, který se tak snaží udělat dojem na tvého tátu, pořád mu s něčím pomáhá a pokukuje po tobě?“

„Franta mě nezajímá. Jen ať pomůže v hospodářství, budu mít míň práce.“

„Je to ale pěkný kluk. Už jsi dost velká a mohla by ses poohlédnout po nějakém ženichovi. Vaši by ti určitě nebránili.“

„Nechci žádného ženicha. Jsem ještě mladá.“

„No, jak myslíš. Je ti osmnáct a já jsem se vdávala v šestnácti. Dojdi za maminkou, ta ti určitě nejlíp poradí.“

„Za ní nepůjdu. U nás jsi nejmoudřejší ty. Nic mě netrápí. Nemusíš mít starost.“